Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

2023/2116(INI)

7. 12. 2023

NÁVRH ZPRÁVY

o evropském semestru pro koordinaci hospodářských politik: priority v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí pro rok 2024
(2023/2116(INI))

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

Zpravodaj: Dragoş Pîslaru

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o evropském semestru pro koordinaci hospodářských politik: priority v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí pro rok 2024
(2023/2116(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na článek 3 Smlouvy o Evropské unii,

– s ohledem na články 9 a 149 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. listopadu 2023 nazvané „Roční analýza udržitelného růstu 2024“ (COM(2023)0901),

– s ohledem na návrh společné zprávy Komise a Rady o zaměstnanosti, který dne 21. listopadu 2023 předložila Komise (COM(2023)0904),

– s ohledem na doporučení Komise ze dne 21. listopadu 2023 pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny (COM(2023)0903),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. listopadu 2023 nazvané „Zpráva mechanismu varování 2024“ (COM(2023)0902),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. listopadu 2023 o návrzích rozpočtových plánů na rok 2024: celkové posouzení (COM(2023)0900),

– s ohledem na evropský pilíř sociálních práv vyhlášený Radou, Parlamentem a Komisí v listopadu 2017,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2022 s názvem „Sdělení o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU“ (COM(2022)0583),

– s ohledem na návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97, který předložila Komise dne 26. dubna 2023 (COM(2023)0240),

– s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zaměstnanost a sociální věci (A9-0000/2023),

A. vzhledem k tomu, že podle hospodářské prognózy Komise z podzimu 2023 vykazoval trh práce EU v první polovině roku 2023 i nadále dobré výsledky, a to navzdory zpomalení hospodářského růstu; vzhledem k tomu, že růst zaměstnanosti v EU by měl letos dosáhnout 1,0 %, přičemž v letech 2024 i 2025 se předpokládá pokles růstu na 0,4 %; vzhledem k tomu, že se očekává, že míra nezaměstnanosti v EU zůstane v letech 2023 a 2024 víceméně stabilní na úrovni 6,0 % a v roce 2025 se sníží na 5,9 %;

B. vzhledem k tomu, že roční analýza udržitelného růstu na rok 2024 zdůrazňuje, že navzdory výraznému zvýšení mezd v EU v roce 2022 a na začátku roku 2023 byly mzdy i nadále hluboko pod vysokou mírou inflace, což vedlo k poklesu kupní síly a nejvíce postihlo nižší příjmy; vzhledem k tomu, že reálné mzdy v EU klesly v roce 2022 o 3,7 %, čímž se zvýšilo riziko chudoby pracujících; vzhledem k tomu, že se od příštího roku očekává nárůst reálných mezd v důsledku pokračujícího růstu nominálních mezd a klesající inflace;

C. vzhledem k tomu, že hospodářská prognóza Komise z podzimu 2023 zdůraznila, že nejistota a rizika nepříznivého vývoje hospodářského výhledu se v posledních měsících zvýšila a že transmise zpřísnění měnové politiky může mít dopad na hospodářskou činnost déle a ve větší míře, než se předpokládá v této prognóze, neboť adaptace financí podniků, domácností a států na prostředí s vysokými úrokovými sazbami by mohla být náročnější;

D. vzhledem k tomu, že digitální a ekologická transformace by mohly mít významný dopad na životní prostředí a dotčené občany, ale také na hospodářství, včetně trhu práce;

E. vzhledem k tomu, že pokud jde o obecnou únikovou doložku Paktu o stabilitě a růstu, jejíž platnost skončí na konci roku 2023, musí fiskální politika podporovat měnovou politiku při snižování inflace a zajistit fiskální udržitelnost a současně poskytnout dostatečný prostor pro další investice, včetně investic do sociální infrastruktury a služeb a podpory dlouhodobého růstu;

F. vzhledem k tomu, že společná zpráva o zaměstnanosti za rok 2024 obsahuje první posouzení současného stavu v členských státech, pokud jde o tři hlavní cíle na rok 2030, a poukazuje na: dobrý pokrok v plnění cíle v oblasti zaměstnanosti, kdy míra zaměstnanosti činí 74,6 %, avšak vyskytují se výrazné rozdíly v závislosti na pohlaví a věku; pokrok většiny členských států při plnění jejich vnitrostátních cílů týkajících se snižování chudoby, avšak tendence v opačném směru u jiných členských států; nutnost významně pokročit ve snaze o splnění hlavního cíle EU, kterým je zajistit v EU do roku 2030 každoročně 60% podíl dospělých na vzdělávání, a tedy zvýšit tento podíl z 37,4 % vykazovaných v roce 2016;

G. vzhledem k tomu, že začlenění rámce sociální konvergence do evropského semestru by mělo podpořit vzestupnou sociální konvergenci a zlepšit hodnocení a sledování vývoje v oblasti zaměstnanosti a sociální oblasti v členských státech a v EU tím, že ve společné zprávě o zaměstnanosti založené na hlavních ukazatelích srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů budou označena rizika ohrožující v členských státech vzestupnou konvergenci a že Komise zveřejní zprávy o sociální konvergenci pro ty členské státy, u nichž bylo zjištěno, že čelí rizikům ohrožujícím vzestupnou sociální konvergenci;

H. vzhledem k tomu, že kvalifikovaní pracovníci, kteří mohou reagovat na požadavky trhu práce a vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení, mají klíčový význam pro zajištění udržitelného růstu, výraznějších inovací, konkurenceschopnosti a udržitelné a spravedlivé transformace hospodářství EU;

I. vzhledem k tomu, že v důsledku stárnutí obyvatelstva rychle roste počet osob starších 65 let a zároveň na stále vyšší počet kritických pracovních míst nelze nalézt vhodné

kandidáty, kteří by zaplnili volné pozice, což vede k poklesu počtu zaměstnanců financujících model sociálního zabezpečení v EU;

J. vzhledem k tomu, že Parlament opakovaně zdůrazňoval, že je důležité, aby se pravidelným a strukturovaným způsobem podílel na procesu evropského semestru a dialogu, a zvýšila se tak transparentnost, demokratická odpovědnost a odpovědnost za přijatá rozhodnutí, a to zejména prostřednictvím hospodářského a sociálního dialogu;

1. zdůrazňuje, že jedním z cílů udržitelného hospodářského růstu musí být zajištění inkluzivní sociálně-ekologické a digitální transformace našich ekonomik, aby se zabránilo sociální, hospodářské, digitální a environmentální nerovnováze, čehož je třeba dosáhnout bojem proti chudobě, snižováním nerovností a vytvářením důstojných pracovních míst s přiměřenými mzdami a pracovními podmínkami a zároveň zajištěním souladu s cíli udržitelného rozvoje a s evropským pilířem sociálních práv a posílením hospodářské, sociální a územní soudržnosti;

2. zdůrazňuje význam aktuálního sledování trhu práce a poptávky a nabídky dovedností na profesní, odvětvové a regionální úrovni s cílem pomoci zjišťovat a předvídat příslušné potřebné profesní a průřezové dovednosti;

3. zdůrazňuje, že je třeba výrazně investovat do lidí a nabízet kvalitní, inkluzivní a dotované vzdělávání a odbornou přípravu v oblastech souvisejících s potřebami v oblasti dovedností a kompetencí, po nichž je poptávka na trzích práce a v odvětvích orientovaných na budoucnost podle místních a regionálních potřeb; dále zdůrazňuje, že je třeba řešit nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a nedostatky na trhu práce; zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby pracovníci byli připraveni na ekologickou a digitální transformaci, aby mohli těžit z možností spočívajících v novém zaměstnání nebo v kariérním postupu, a aby programy odborné přípravy a vzdělávání byly v souladu s potřebami planety, hospodářství a společnosti budoucnosti;

4. zdůrazňuje, že je třeba zvážit distribuci kvalitních pracovních míst ve společnosti s ohledem na chudobu a sociální vyloučení, které převažují v určitých skupinách, aby bylo možné lépe koncipovat individualizované aktivační politiky a politiky začleňování; zdůrazňuje, že je důležité věnovat zvláštní pozornost mladší generaci, která se stále potýká s potížemi při vstupu na trh práce, a dětem, které jsou více ohroženy chudobou a sociálním vyloučením; v této souvislosti trvá na tom, že v zájmu posílení schopnosti členských států podporovat vzestupnou sociální konvergenci je třeba lépe posuzovat dopad stávajících politik;

5. připomíná, že vytváření kvalitních pracovních míst a uplatňování strategií pro jejich udržení je nejlepší způsob, jak přilákat kvalifikovanou pracovní sílu, a vybízí zaměstnavatele, aby investovali do svých pracovníků; zdůrazňuje, že potíže s náborem pracovníků a nedostatek pracovních sil se vyskytují zejména v odvětvích s náročnými pracovními podmínkami a nízkou kvalitou pracovních míst; zdůrazňuje, že vytváření kvalitních a dobře placených pracovních míst, která zlepšují kvalitu života, má proto zásadní význam;

6. podporuje navýšení finančních prostředků EU určených na sociální cíle a podporu investic, které jsou orientovány na budoucnost, zaměřeny na spravedlivou ekologickou a digitální transformaci a mají silný sociální rozměr, včetně investic do rovnosti žen a mužů a rovného přístupu k základním službám, např. ke vzdělávání, zdravotnictví a

digitální infrastruktuře; zdůrazňuje, že na všech úrovních je třeba, aby finanční nástroje byly méně roztříštěné a více kombinované a sdružené;

7. domnívá se, že fiskální pravidla EU by měla umožňovat nezbytné veřejné investice a financování spravedlivého přechodu na bezuhlíkové hospodářství, jakož i řádné provádění zásad evropského pilíře sociálních práv a sociálních investic; zdůrazňuje, že ačkoli je třeba snížit veřejný dluh v přiměřené době, menší nebo zadluženější členské státy potřebují flexibilnější individuální postupy korekce, které jim poskytnou dostatečný fiskální prostor k tomu, aby provedly investice a reformy potřebné pro sociálně spravedlivou ekologickou a digitální transformaci způsobem, který nikoho neopomíjí;

8. připomíná členským státům jejich závazek provádět reformy a investice, které mají sociální dopad a přispívají k hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU a udržitelnému růstu podporujícímu začlenění a napomáhají rovněž k uskutečňování evropského pilíře sociálních práv prostřednictvím jejich národních plánů na podporu oživení a odolnosti; v tomto smyslu vyzývá k začlenění evropského pilíře sociálních práv do všech fondů EU, a to zavedením sociální podmíněnosti do jejich pravidel pro přidělování prostředků v rámci finančního nařízení[1], které se vztahuje na souhrnný rozpočet EU;

9. bere na vědomí návrhy Komise na nové předpisy, jež by měly být zavedeny v rámci revize rámce pro správu ekonomických záležitostí z dubna 2023 s cílem posílit udržitelnost dluhu a zlepšit udržitelný růst podporující začlenění prostřednictvím investic a reforem, včetně postupů fiskální korekce, které umožňují sociální investice; vyzývá Komisi, aby posoudila, jaké výdaje a investice jsou nezbytné ke splnění dlouhodobých socioekonomických cílů, jež je nutné k dosažení milníků v národních plánech pro oživení a odolnost; vyzývá Komisi, aby na základě tohoto posouzení navrhla nový systém výpočtu nadměrného schodku s cílem zvýšit spravedlnost během ekologické a digitální transformace, sociální odolnost a provádění evropského pilíře sociálních práv a zároveň zajistit udržitelnost veřejných financí v členských státech;

10. vyzývá Komisi, aby vytvořila strukturu správy ekonomických záležitostí v EU založenou na transparentnosti, odpovědnosti, solidaritě, integraci, sociální spravedlnosti, konvergenci, genderové rovnosti, kvalitních veřejných službách, včetně kvalitního systému veřejného vzdělávání pro všechny, kvalitní zaměstnanosti a udržitelném rozvoji;

11. vítá skutečnost, že v zájmu podpory vzestupné sociální konvergence byl postup mnohostranného dohledu stanovený v čl. 148 odst. 4 SFEU poprvé doplněn systémem včasného varování v rámci evropského semestru prostřednictvím rámce sociální konvergence, který by mohl podpořit nápravu rizik ohrožujících sociální konvergenci, jež byla zjištěna pomocí hlavních ukazatelů srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů a zpráv o sociální konvergenci zveřejněných Komisí; zdůrazňuje, že je důležité zahrnout do doporučení pro jednotlivé země rizika spojená s prohlubováním sociálních rozdílů,

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

zejména ta, která se týkají raného rozvoje člověka a mohou mít pro jednotlivce dlouhodobé následky, jako je rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání a zdravotní péči, a zdůrazňuje, že je důležité je zohlednit při definování postupů fiskální korekce;

12. vyzývá k demokratičtějšímu procesu evropského semestru, v jehož rámci by byl Parlament zejména úzce zapojen do stanovování priorit makroekonomické a sociální politiky; domnívá se, že revidovaný proces evropského semestru by se měl řídit řádným legislativním postupem a měl by tak být dohodnut mezi Radou a Parlamentem;

13. znovu potvrzuje úlohu sociálních partnerů při posilování sociálního dialogu a domnívá se, že revize procesu evropského semestru by měla podporovat další dialog s příslušnými zúčastněnými stranami, zejména s příslušnými sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti, a to ve vhodných případech dialog o hlavních politických otázkách v souladu s ustanoveními SFEU a vnitrostátními právními a politickými ujednáními;

14. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.